

Intelligentie is onpartijdig

– Radha Burnier

Dit is één van de zeer waardevolle aforismen in *Licht op het Pad*. Het impliceert dat fragmentarisch waarnemen en begrijpen geen intelligente respons oproepen. Wat partieel of gedeeltelijk is, is fragmentarisch. Waarschijnlijk is er een groter bewustzijn nodig om bijna alles in de huidige wereld te begrijpen dat ernstige problemen creëert, persoonlijke of sociale.

Het is moeilijk de vraag te beantwoorden wat intelligentie is, omdat ieder mens alleen op zijn of haar eigen niveau kan weten wat het is. Een stroper kan het misschien gelijkstellen met het vaardig zetten van vallen voor dieren, terwijl het voor een wetenschapper of hoogleraar het vermogen betekent om de waarheid te begrijpen. De *Concise Oxford Dictionary* definieert ‘intelligentie’ als ‘intellect’, ‘begrijpen’, ‘begripsnelheid’, ‘wijsheid’ enzovoort. Deze definities kunnen in bepaalde contexten waardevol zijn, maar komen niet in de buurt van het holistisch bewustzijn waaruit passend, harmonieus en juist handelen voortkomen. Een ander woordenboek, *The Universal English Dictionary*, verklaart intelligentie onder andere als het ‘vermogen tot begrijpen, tot waarnemen, weten, beredeneren en onderscheiden’.

De mensheid in het algemeen heeft een hoge graad van beredenerend vermogen bereikt, en zo is er uitnemende vooruitgang geboekt in het begrijpen van de processen en werking van de natuur. De fenomenale ontwikkeling van de wetenschap is het resultaat van observeren en beredeneren. Toch zit

de wereld paradoxaal genoeg diep in de problemen en heeft de mensheid zichzelf in een chaotisch en gevaarlijk parket gemanoeuvreerd door haar irrationaliteit. Wat kan irrationeler zijn dan te trachten vrede op aarde te bewerkstelligen door geweld, niet aflatende productie van wapentuig en een intense wedijver om macht, door onderzoek en het uitvinden van nieuwe wapens voor massale vernietiging? De noties die ten grondslag liggen aan de poging om voortdurende economische groei en steeds hogere winsten te verzekeren, alsook de filosofie van consumptisme, die allemaal zorgen voor excessieve sensuele en egoïstische behoeften, zijn ook fundamenteel irrationeel. Zij ontkennen ieder voordeel dat het menselijk vermogen tot redeneren aan de mensheid geschonken heeft. Zonder over de vormen van irrationaliteit uit te weiden, kunnen wij de vraag stellen: zit er enige werkelijke intelligentie in het ontwikkelen van rede-neerkracht om meer kennis te verwerven en te genieten van vernieuwingen,

---

Intelligentie zou ons in staat moeten stellen ervoor te zorgen dat we door onze levenswijze geen belemmeringen opwerpen die verhinderen dat het individuele denkvermogen samensmelt met het universele.

als wij tegelijkertijd een maatschappij scheppen die vol tegenstellingen zit en zelfdestructieve krachten en activiteiten die milieutechnisch onwenselijk zijn? Wanneer intelligentie alleen ingezet wordt om kennis van het fysieke universum te verkrijgen, en niet om

vrede en goede wil op aarde te introduceren, is het misschien geen intelligentie van de hoogste orde.

Voor zover wij zelf kunnen waarnemen en leren van de grotere expertise van eminente onderzoekers als Fred Hoyle, is het universum zelf intelligent; intelligentie maakt deel uit van het weefsel van alles-doordringend leven. Het bewijs hiervan is op elk terrein waarneembaar, of wij nu planten, dieren, mensen of zelfs zogenaamde anorganische aspecten van het universum bestuderen. Wij worden er bijvoorbeeld gezaghebbend over geïnformeerd dat er een verbijsterend goed afgesteld evenwicht in het universum bestaat tussen de krachten van zwaarte en expansie en dat zelfs de geringste verstoring van dit exquisite evenwicht het universum zou doen verdwijnen in het niets. Misschien bestaat er een kleinere afspiegeling hiervan in de vorm van de constante temperatuur in de lichamen van warmbloedige dieren, die zichzelf in stand houdt zonder enige schijnbare uiterlijke interventie. De manier waarop een enorme vlucht vogels kan rondcirkelen in volmaakte eenheid of waarop bijen zeshoekige wanden kunnen bouwen die zo goed in elkaar passen dat er geen druppeltje honing weglekt, vormt onder andere een van de talloze getuigenissen van de intelligentie die zich aan alle kanten om ons heen manifesteert, als symptoom van het enorme denkvermogen van de natuur en de intelligentie van het universum zelf.

Er is maar een heel klein beetje aandacht nodig om de waarheid te erkennen van de verklaring van Hoyle dat het universum intelligent is. Helaas verbeelden mensen zich dat de eigenschappen en krachten die 'intelligentie' uitmaken alleen in henzelf bestaan; dat

zij alleen intelligentie bezitten. Is dit concept van onszelf als het centrum van alle verdienste, de blokkade in het denkvermogen van de mens die hem, een centrum van redeneervermogens, tegelijkertijd rampzalig irrationeel maakt in zijn gedrag?

De meeste mensen zien zichzelf als personen die op het toppunt van de schepping staan. Bepaalde traditionele teksten zoals de *Vivekachudamani* en de *Dhammapada* beweren dat geboren worden als mens een groot voorrecht is. Het *is* ook een voorrecht, niet omdat de mens het machtigste schepsel op aarde is geworden, maar omdat de mens het potentieel heeft om de beperkingen van zijn denkvermogen te ontdekken en deze te overstijgen. Zijn bewustzijn kan versmelten met het al-bewustzijn en zijn denkvermogen kan één worden met het enorme denkvermogen van de natuur. Dit erkennen en langs deze lijnen werken zou je kunnen duiden als ware intelligentie.

Intelligentie zou ons in staat moeten stellen ervoor te zorgen dat we door onze levenswijze geen belemmeringen opwerpen die verhinderen dat het individuele denkvermogen samensmelt met het universele. Daarom moet het lichaam gevoelig gemaakt worden en open voor hogere invloeden. Het verkeerde soort eten en teveel eten en drinken, overdreven praktiseren van ascese en alle vormen van stress die gecreëerd worden door begeerte naar genietingen verhinderen dat het lichaam en het brein ontvankelijk zijn. Gevoelens van boosheid en haat, opwinding van de hartstochten alsook een egoïstische houding en levenswijze verhinderen dat inherente intelligentie van binnenuit tot bloei komt. Egoïsme is het voornaamste echte probleem en alle uitdrukkingen ervan op verschil-

lende niveaus scheppen belemmeringen; daarom moet de mensheid niet-egoïstische manieren van functioneren leren. Dit is waar het in bijna alle religieuze leringen om gaat; alle waarlijk heilige mensen zijn vrij van egoïsme en daarom zijn zij bronnen van wijsheid. De universele intelligentie werkt vrijelijk door hen heen.

**Alle waarlijk heilige mensen zijn vrij van egoïsme en daarom zijn zij bronnen van wijsheid.
De universele intelligentie werkt vrijelijk door hen heen.**

Krishnamurti wees erop dat, wanneer iemand jaloezie of enige andere psychologische eigenschap in zichzelf ziet en daarmee worstelt, de strijd nooit lijkt te eindigen omdat de jaloezie niet verschilt van de persoon die hem ziet; beide zijn het egoïstische zelf. Dat zelf kan zich nooit bevrijden. De menselijke reis naar ware intelligentie en wijsheid begint wanneer het zelf begint op te lossen.

Overall slachtingen

De twintigste eeuw heeft twee wereldoorlogen meegemaakt, in elk waarvan miljoenen mensen stierven en natuurlijk veel meer mensen gewond raakten, geleden hebben en de pijn van verlies moesten doormaken. Elke keer was er een wereldwijde schok, die verscheidene naties ertoe bracht maatregelen in te voeren om een eind te maken aan dergelijke afgrijpselijke conflicten. In feite heeft men echter ontdekt dat veel meer mensen gevangen zijn geraakt of gestorven zijn of de misère van oorlogsomstandigheden hebben ervaren in kleinere conflicten in verschillende

gebieden van de wereld. Het lijkt bijna alsof de mensen in de huidige tijd gewend geraakt zijn aan het doden op grote schaal. Het afslachten van enorme aantallen dieren, niet omdat hongerende mensen vlees moeten eten, maar gewoon als een efficiënte methodologie om mee te werken, is één vorm van doden die mensen immuun maakt voor ethische overwegingen. In de hele wereld bestaat de bereidheid om te schieten, een bom in een menigte te gooien of dieren af te schieten, alsof er zich bij slachtingen geen morele vraagstelling voordoet.

Mededogen is essentieel voor spiritueel leven. Gebrek aan mededogen zal de vergelding van de 'onfeilbare wet van karma' over de mens heen brengen.

In september 2005 verscheen er in *The Hindu*, een van de grote kranten in India, een artikel getiteld *Miljoenen dieren ter dood veroordeeld in Australië*. Er was blijkbaar een parlementaire commissie die had vastgesteld dat exotische dieren die om allerlei redenen vanuit Europa en elders naar het nieuwe continent Australië geïmporteerd waren en die verwilderd waren geraakt, zozeer in aantal waren toegenomen dat zij nu een bedreiging vormden voor de wildstand en de landbouw. De cijfers die betrekking hadden op dieren die gedood moesten worden waren 500.000 kamelen, 300.000 paarden, 5 miljoen ezels, ongeveer 23 miljoen varkens en talloze wilde konijnen, rode vossen, katten, geiten en zelfs padden. Een enorm aantal kangoeroes en andere inheemse dieren werd ook gedood, ook al was er geen reden om

ze te slachten, zoals in het geval van verwilderde dieren.

Ook ten tijde van de gekke-koeienziekte werden enorme aantallen varkens en misschien andere hulpeloze schepselen in Europese landen ruwweg getransporteerd en gedood, vast en zeker omdat zij besmet waren met ziekten die zich ontwikkeld hadden dankzij de onnatuurlijke omstandigheden die de dieren hadden moeten doorstaan.

Ook werd pluimvee bij miljoenen geslacht om te voorkomen dat de vogelpest endemisch werd (dat wil zeggen: geregeld voorkomend in een bepaalde streek - red.) en mensen zou gaan besmetten. De mensen die betrokken zijn in deze massale slachtoprogramma's lijden blijkbaar geen pijn en zijn evenmin mentaal getormenteerd door het zien van zo veel levende schepselen die worstelen en doodgaan. Er wordt nauwelijks enige gedachte besteed aan het feit dat al deze problemen ontstaan door hebzuchtige, onverantwoordelijke of gewoonweg wrede en bloeddorstige mensen. De rode vossen werden naar Australië gebracht voor 'recreatief jagen' en zonder twijfel werden andere dieren op soortgelijke wijze beschouwd als gewoon objecten ter exploitatie.

In een voorgaand nummer van *The Theosophist* heb ik het gehad over de oorzaak van de gekke-koeienziekte: slachtafval werd vermengd met het voer dat gegeven werd aan plantenetende dieren. Op dat moment had *The Guardian* bovenaan een artikel over dit onderwerp de woorden aangehaald van dr. Rudolf Steiner, die voorspelde dat een nieuwe ziekte zou uitbreken wanneer planteneters gedwongen zouden worden vlees te eten. De vreselijke, kunstmatige omstandig-

heden waarin pluimvee, varkens en andere schepselen worden gehouden door mensen kunnen slechts de oorzaak zijn van meer leed voor de mensheid, omdat zij de wet van mededogen schendt, die de wet van karma is, omdat de mens zich genadeloos mengt in de orde die de natuur geschapen heeft.

‘Wat u zaait, zult u oogsten’ is een spreekwoord dat even bekend is in christelijke landen, net zoals zelfs eenvoudige mensen in het Oosten vertrouwd zijn met de leer van karma. In plaats van deze aloude woorden van de Wijzen na te volgen, degenereert de mensheid door het aanvaarden van slachting als een wettig middel om allerlei doelen te bereiken. De terrorist die bommen in een menigte gooit, de jonge student die een geweer gebruikt om een leraar neer te schieten, al dat soort mensen volgt blindelings het algemene principe dat in de moderne wereld heerst, dat slachting beschouwt als een legitieme methode om doelen te bereiken. Er is niet veel verschil tussen de massamoord die oorlog genoemd wordt, het enorme geweld bij het afschieten van dieren en het organiseren van opstanden door toevlucht te nemen tot terrorisme.

In haar *Conversation on Occultism*, dat oorspronkelijk verscheen in *The Path*, zei mevrouw Blavatsky: *In deze tijd zijn er grote triomfen van de wetenschap, maar zij zijn bijna allemaal gericht op de effecten en nemen de oorzaken van het kwaad niet weg. Er zijn grote studies verricht in de kunsten en ter genezing van ziektes. Maar in de toekomst, naarmate de bloem van onze beschaving zich ontvouwt, zullen er nieuwe ziektes ontstaan en meer vreemde ziekten bekend raken, die voortkomen uit oorzaken die diep in het denkvermogen van de mens liggen en die alleen uitgebannen kunnen worden door spiritueel leven.*

Mededogen en niet bereid zijn tot slachten is essentieel voor spiritueel leven. Gebrek aan mededogen zal de vergelding van de ‘onfeilbare wet van karma’ over de mens heen brengen.

Mededogen vereist dat wij dieren niet alleen voor onze bevrediging gebruiken, maar ze natuurlijk en gelukkig laten leven en dat wij evenmin andere mensen aanvallen.

Uit: *The Theosophist*, april 2006
Vertaling: A.M.I.

**Als we het idee van eenheid aanvaarden,
niet als een ideaal maar als een feit in de natuur,
dan beïnvloedt dit vanzelfsprekend ons gehele
leven, en zal het lange tijd ons gedrag bepalen.
We moeten onszelf afvragen: is dit voor mij een
waarheid? Is het de hoogste waarheid? Zo ja, wat
zijn de gevolgen daarvan voor mijn eigen leven.**

Emily B. Sellon